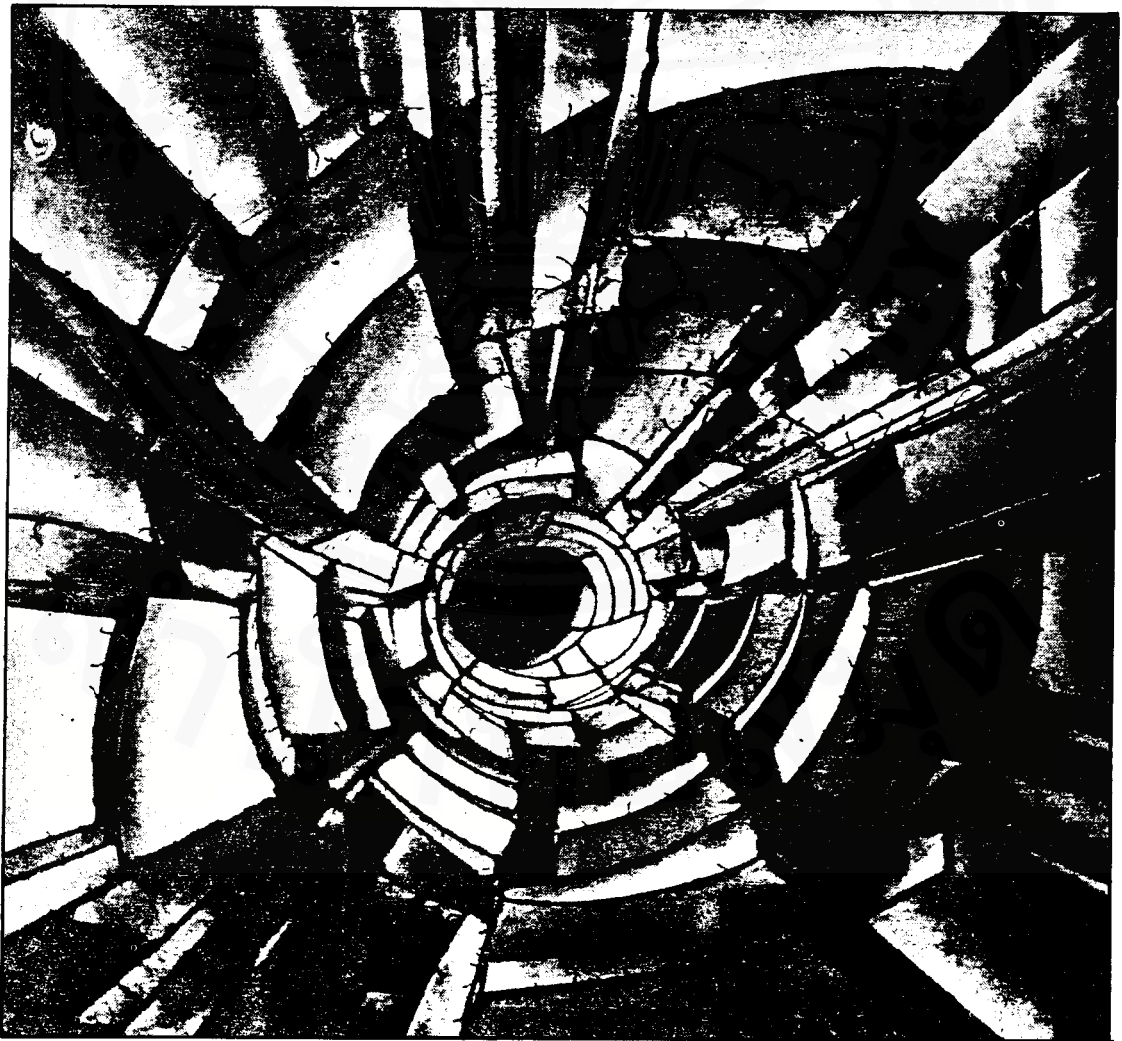


ทฤษฎีเกี่ยวกับ

การอ้างเหตุผลสนับสนุนความเชื่อ :



มูลฐานนิยมหรืออมูลฐานนิยม

สิริเพ็ญ พิริยจิตรกรกิจ*

ภาควิชามนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความนำ

เมื่อเราถามใครสักคนถึงเหตุผลที่ใช้สำหรับสนับสนุนความเชื่อ ดูเหมือนว่าเราจะสามารถถามถึงเหตุผลที่ใช้สนับสนุนเหตุผลที่ใช้สนับสนุนความเชื่อนั้นต่อไปอีกได้ ดูเหมือนว่าเราจะถอยต่อไปได้เรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ในกรณีเช่นนี้เราจะถือว่าความเชื่อของเขาเป็นความเชื่อที่มีเหตุผลสนับสนุนได้อย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากเราไม่สามารถพิจารณาเหตุผลที่ใช้สนับสนุนทั้งหมดได้

กรณีเรื่องมูลฐานนิยม - อมูลฐานนิยม (Foundationalism-Nonfoundationalism) เป็นกรณีที่เพิ่งปรากฏชัดเจนในวงการปรัชญาสาขาญาณวิทยา เมื่อไม่กี่สิบปีมานี้เอง กรณีนี้ต้องการศึกษาว่า ภายในโครงสร้างของการอ้างเหตุผลสนับสนุนความเชื่อใด ๆ มีข้อความพื้นฐานอยู่ด้วยหรือไม่ โดยความเชื่อที่กล่าวถึงนี้เป็นข้อความที่พรรณนาถึงลักษณะของโลก

ในวงการญาณวิทยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้แตกต่างกันหลายแบบ จุดมุ่งหมายในที่นี้ของข้าพเจ้าก็คือ ต้องการตีความปัญหานี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยข้าพเจ้าจะพยายามแยกความแตกต่าง

ระหว่างมูลฐานนิยมและอมูลฐานนิยม ทั้งนี้โดยอาศัยเงื่อนไขที่จำเป็นของทั้งสองทฤษฎี และอีกประการหนึ่ง ข้าพเจ้าจะพยายามแสวงหาทฤษฎีที่เป็นไปได้มากที่สุด เนื่องจากข้าพเจ้ามีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าอมูลฐานนิยมเป็นทฤษฎีที่เป็นไปได้มากที่สุด ดังนั้นในขั้นต้นข้าพเจ้าจะพยายามแสดงให้เห็นว่า มูลฐานนิยมเป็นทฤษฎีที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้โดยจะพยายามทำให้เห็นว่า ทฤษฎีมูลฐานนิยมที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปสองทฤษฎีจะประสบปัญหายุ่งยากมากมายในการอธิบายถึงโครงสร้างของการอ้างเหตุผลสนับสนุนความเชื่อ ทฤษฎีดังกล่าวนี้ได้แก่ ทฤษฎีมูลฐานนิยมของ ซี.ไอ.ลูวิส (C.I.Lewis) ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือชื่อ *An Analysis of Knowledge and Valuation* และทฤษฎีมูลฐานนิยมของอาร์.เอ็ม.ชิชฮอล์ม (R.M.Chisholm) ซึ่งปรากฏอยู่ในหนังสือชื่อ *Theory of Knowledge* (ฉบับพิมพ์ครั้งที่สอง)

*ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ดร.มารค ตามไท ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนข้อวิจารณ์ต่าง ๆ จนกระทั่งบทความนี้สามารถปรากฏออกมาได้



ความสำคัญของปัญหานี้

เหตุใดเราจึงควรใช้เวลาเพื่อศึกษาปัญหานี้ประการแรก เพราะเราใช้เหตุผลเป็นเครื่องมือสำหรับแสดงว่าความเชื่อของเราดี เราจึงควรลองศึกษาดูบ้างว่า เครื่องมือของเรานี้เป็นอย่างไร ประการที่สอง แม้ว่าเกตติเออร์ (Gettier) จะได้แสดงตัวอย่างให้เห็นว่าการอ้างเหตุผลสนับสนุนและความจริงไม่ใช่เงื่อนไขที่เพียงพอสำหรับการเป็นความรู้ก็ตาม (Gettier 1973 : 144 - 146) การอ้างเหตุผลสนับสนุนก็ยังคงเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการเป็นความรู้อยู่ ประการที่สาม การกระทำของเราทั้งหมดอย่างน้อยที่สุดส่วนหนึ่งมาจากสิ่งที่เราเชื่อ (มาร์ค ตามไท 2527 : 137 - 138) ถ้าหากเราต้องการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นเหตุผล (Rationality) ของการกระทำทั้งหลาย ก็เป็นเรื่องยากที่เราจะละเว้นไม่พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการอ้างเหตุผลสนับสนุนความเชื่อ และประการสุดท้าย หากปรากฏในที่สุดว่า ทฤษฎีมูลฐานนิยมเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับการอ้างเหตุผลสนับสนุนความเชื่อที่เป็นไปได้มากที่สุดแล้วละก็ แนวความคิดที่มีมาแต่ดั้งเดิมอย่างน้อยสองกลุ่มจะต้องถูกกระทบกระเทือน แนวความคิดดังกล่าวนี้ก็คือ กลุ่มเหตุผลนิยมและกลุ่มประสบการณ์นิยม

ความแตกต่างระหว่าง

มูลฐานนิยมและอมูลฐานนิยม

ทั้งมูลฐานนิยมและอมูลฐานนิยมต่างก็มีทฤษฎีปลีกย่อยหลายทฤษฎี การที่จะสนับสนุนหรือโต้แย้งมูลฐานนิยมหรืออมูลฐานนิยม สิ่งที่เราควรทำก็คือสนับสนุนหรือโต้แย้งส่วนที่เป็นสาร์ตเคของมูลฐานนิยมหรืออมูลฐานนิยม นั่นก็คือควรพิจารณาเงื่อนไขจำเป็นของทั้งสองทฤษฎี

มูลฐานนิยมเป็นทฤษฎีที่สนับสนุนความคิดที่ว่า ภายในโครงสร้างของการอ้างเหตุผลสนับสนุนความเชื่อทั้งหลาย มีอย่างน้อยหนึ่งข้อความที่เป็นข้อความพื้นฐาน ทฤษฎีมูลฐานนิยมปลีกย่อยแต่ละทฤษฎีจะอธิบายถึงลักษณะของข้อความพื้นฐานแตกต่างกันไป ลักษณะของข้อความพื้นฐานเหล่านี้เรียกรวมกันว่าเป็นสถานะทางญาณวิทยา (epistemic status) เช่น “แน่นอน”, “ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง”, “ไม่สามารถผิด” เป็นต้น แต่สถานะทางญาณวิทยาเหล่านี้ไม่ใช่เงื่อนไขจำเป็นสำหรับการเป็นมูลฐานนิยม (Alston 1976 : 287 - 305) เงื่อนไขจำเป็นประการหนึ่งสำหรับการเป็นมูลฐานนิยมควรจะได้แก่ การมีข้อความพื้นฐาน ซึ่งข้อความพื้นฐานนี้หมายความว่า เป็นข้อความที่ไม่ต้องการข้อความอื่นใดมาเป็นเหตุผลสนับสนุนอีกต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากการมีข้อความพื้นฐานเป็นลักษณะร่วมของทฤษฎีมูลฐานนิยมปลีกย่อยทั้งหมด

นักปรัชญาบางคนใช้คำว่า “สนับสนุนในตัวเอง” (self-warrant) (Pastin 1978 : 279 - 288) หรือ “เหตุผลสนับสนุนในตัวเอง” (self-justify) (Cornman 1978 : 229 - 252) แทนที่จะใช้ “ข้อความพื้นฐาน” ทั้งนี้ในความหมายเดียวกัน แต่ข้าพเจ้าคิดว่า คำเหล่านี้เป็นคำที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากข้อความสุดท้ายในโครงสร้างของการอ้างเหตุผลสนับสนุนความเชื่อไม่จำเป็นจะต้องเป็นข้อความที่ถูกสนับสนุนในตัวเอง หรือเป็นข้อความที่มีเหตุผลสนับสนุนในตัวเอง ข้อความนี้

อาจถูกสนับสนุนโดยอย่างอื่นได้ เช่น ประสบการณ์โดยตรง

เงื่อนไขจำเป็นอีกประการหนึ่งสำหรับการเป็นมูลฐานนิยมก็คือ **ความสัมพันธ์เชิงตรรกศาสตร์ระหว่างข้อความพื้นฐานและข้อความที่ไม่ใช่ข้อความพื้นฐาน ซึ่งได้แก่นิรนัยและอุปนัย** ในระบบความเชื่อของเรามีข้อความที่ไม่ใช่ข้อความพื้นฐานนับจำนวนไม่ถ้วน ข้อความเหล่านี้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ข้าพเจ้าไม่คิดว่า เราจะสามารถเรียกทฤษฎีที่สามารถแสดงข้อความพื้นฐานได้ แต่ไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างข้อความพื้นฐานและข้อความที่ไม่ใช่ข้อความพื้นฐาน ว่าเป็นทฤษฎีมูลฐานนิยมได้ ดังนั้นมูลฐานนิยมจึงน่าจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ท1) สำหรับข้อความ P ใด ๆ จะมีการอ้างเหตุผลสนับสนุน เมื่อและต่อเมื่อ P เป็นข้อความพื้นฐานหรือมีชุด -Ep คือชุดของข้อความที่เป็นเหตุผลสนับสนุน P ซึ่ง (1) ทุกข้อความในชุด -Ep มีความสัมพันธ์กับ P โดยตรรกศาสตร์ L (2) มีข้อความพื้นฐานอย่างน้อยหนึ่งข้อความในชุด -Ep นี้ และ (3) ในชุด -Ep นี้ ทุกข้อความที่ไม่ใช่ข้อความพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับข้อความพื้นฐานอย่างน้อยหนึ่งข้อความโดยตรงตรรกศาสตร์ L

และ “ข้อความพื้นฐาน” ใน (ท1) มีความหมายดังนี้

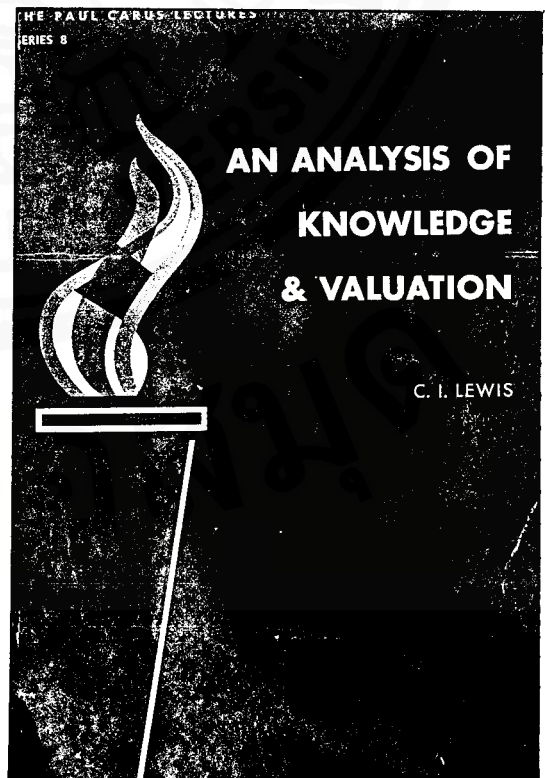
(น1) Q เป็นข้อความพื้นฐาน = นิยาม Q เป็นข้อความที่ไม่ต้องการข้อความอื่นใดมาเป็นเหตุผลสนับสนุน

มูลฐานนิยมตาม(ท1)แบ่งออกได้เป็นสองกรณีคือ (1) เมื่อ P เป็นข้อความพื้นฐาน และ (2) เมื่อ P ไม่เป็นข้อความพื้นฐานแต่ในการอ้างเหตุผลสนับสนุน P นี้ต้องอาศัยข้อความพื้นฐานอย่างน้อยหนึ่งข้อความ เมื่อมูลฐานนิยมเป็นทฤษฎีที่ปฏิเสธมูลฐานนิยม ปัญหาก็คือ อมูลฐานนิยมควรปฏิเสธทั้ง

(1) และ (2) หรือควรปฏิเสธแต่เพียง (2) เท่านั้น ข้าพเจ้าคิดว่า อมูลฐานนิยมควรปฏิเสธ (2) แต่เพียงข้อเดียว ทั้งนี้เนื่องจากหากปฏิเสธทั้ง (1) และ (2) แล้วละก็ จะมีบางทฤษฎีที่ไม่เป็นทั้งมูลฐานนิยมและอมูลฐานนิยม ทฤษฎีที่ว่านี้ได้แก่ทฤษฎีที่บอกว่า มีข้อความพื้นฐาน แต่ในการอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความที่ไม่ใช่ข้อความพื้นฐานไม่ได้อาศัยข้อความพื้นฐานแต่อย่างใด เพื่อที่จะให้มีทฤษฎีที่ไม่เป็นทั้งมูลฐานนิยมและอมูลฐานนิยม จึงควรให้อมูลฐานนิยมปฏิเสธแต่ (2) เท่านั้น ดังต่อไปนี้

(ท2) มีข้อความ P ซึ่งมีการอ้างเหตุผลสนับสนุน และเป็นจริงที่ว่า มีชุด -Ep ซึ่ง (1) ทุกข้อความในชุด -Ep มีความสัมพันธ์กับ P โดยตรรกศาสตร์ L และ (2) ไม่มีข้อความพื้นฐานใด ๆ ในชุด -Ep

และความหมายของ “ข้อความพื้นฐาน” เป็นไปตาม (น1)



ทฤษฎีมูลฐานนิยม ของ ซี.ไอ.ลูวิส

จากหนังสือของลูวิสชื่อ *An Analysis of Knowledge and Valuation* ลูวิสแบ่งข้อความประ-
สบการณ์ออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน ซึ่งในที่นี้จะ
เรียกว่า ข้อความประเภทที่หนึ่ง ข้อความประเภท
ที่สอง และข้อความประเภทที่สาม

ข้อความประเภทที่หนึ่ง เป็นข้อความที่ลูวิส
เรียกว่า “expressive statement” ซึ่งอยู่ในรูปของ
ภาษาแบบที่ลูวิสเรียกว่า “expressive language” ยก
ตัวอย่าง เช่น “ฉันเห็นอะไรบางอย่างที่มองดูเหมือน
ขั้นบันไดหินอยู่ต่อหน้าฉัน” (I see what looks like
granite step before me.) “ฉันดูเหมือนจะรู้สึกถึง
กระดาษด้วยนิ้วของฉัน” (I seem to feel paper
with my fingers.) ข้อความประเภทนี้จะมีคำดัง
เช่น “มองดูเหมือน” “ดูเหมือน” ปรากฏอยู่ ซึ่งทำ
ให้ข้อความประเภทนี้เป็นข้อความที่ไม่ได้ยืนยันอะไร
เกี่ยวกับโลก แต่เป็นเพียงข้อความที่บอกถึงข้อมูล
ทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ ที่ได้รับเท่านั้น ข้อความ
ประเภทนี้จึงเป็นข้อความที่ไม่สามารถสงสัยได้และ
ไม่อาจเท็จได้

ข้อความประเภทที่สอง เป็นข้อความที่ลูวิส
เรียกว่า “terminating statement” ข้อความประเภท
นี้จะอยู่ในรูป “ถ้า A แล้วก็ B” หรือ “เมื่อให้ว่า
S ถ้า A แล้วก็ B” (S being given, if A then B)
โดย S แทนข้อความที่บอกถึงข้อมูลทางประสาทสัมผัส
ที่เราได้รับจากประสบการณ์โดยตรง A แทนข้อ
ความที่แสดงถึงการกระทำที่เป็นไปได้ตามประส-
บการณ์ และ B แทนข้อความที่แสดงถึงสิ่งที่คาดว่าจะ
เกิดขึ้นตามประสบการณ์ต่อจาก A และทั้ง S,
A และ B ต่างก็อยู่ในรูปของการใช้ภาษาแบบเดียว
กันกับข้อความประเภทที่หนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น

S : ฉันดูเหมือนจะเห็นสิ่งที่เป็ปลูกบิดประตู่

A : ฉันดูเหมือนกำลังส่งแรงที่แน่นอนไปจับลูกบิด
ด้วยตัวเอง

B : สิ่งก็ตามมาก็คือความรู้สึกว่าได้สัมผัสลูกบิด
ประตู่ (Lewis 1971 : 240)

แม้ว่า S, A และ B จะอยู่ในรูปของการใช้
ภาษาแบบเดียวกับข้อความประเภทที่หนึ่ง แต่ข้อความ
ประเภทที่สองนี้ก็เป็ข้อความที่อาจเท็จได้และเป็น
ข้อความที่ต้องการการพิสูจน์ให้เห็นว่าจริง ทั้งนี้
เนื่องจาก “ถ้า-แล้วก็” เป็นความสัมพันธ์แบบที่อาจ
เกิดขึ้นจริงได้ในโลก ไม่ใช่ความสัมพันธ์เชิงตรรก-
ศาสตร์อย่าง strict implication หรือ material im-
plication หรือ formal implication ใน *Principia
Mathematica*

ส่วน**ข้อความประเภทที่สาม** ซึ่งลูวิสเรียกว่า
“non-terminating statement” เป็นข้อความที่ยืนยัน
ถึงความเป็นจริงเชิงปรนัย (Objective reality) ข้อ
ความประเภทนี้อยู่ในรูปของภาษาที่ลูวิสเรียกว่า
“Objective language” ข้อความเหล่านี้ได้แก่ข้อ
ความเชิงประสบการณ์ทั้งหลายที่เราคุ้นเคยนับตั้งแต่
ข้อความที่ยืนยันถึงข้อเท็จจริงที่ไม่ซับซ้อน เช่น
“มีกระดาษสีขาวอยู่ตรงหน้าของฉันในเวลานี้”
ไปจนถึงข้อความที่เป็นข้อสรุปในวิทยาศาสตร์
เช่น “จักรวาลกำลังขยายตัว”

ความรู้ตามทฤษฎีของลูวิสคือ ความเชื่อที่จริง
และมีเหตุผลสนับสนุน และเนื่องจากข้อความเชิง
ประสบการณ์ประเภทที่หนึ่งเป็นข้อความที่ไม่อาจ
เท็จได้ ทำให้ลูวิสไม่จัดข้อความประเภทที่หนึ่งว่าเป็น
ความรู้ ข้อความที่จะจัดได้ว่าเป็นความรู้ก็ได้แก่ข้อ
ความประเภทที่สอง และข้อความประเภทที่สามเท่า
นั้น

เมื่อ P คือข้อความใด ๆ และชุด -Ep คือชุด
ของข้อความที่เป็นเหตุผลสนับสนุน P ตามทฤษฎี

ของลูวิสแล้ว ชุด -Ep เป็นชุดของข้อความที่อยู่ในความจำของขณะที่ยกคนนั้นให้เหตุผลสนับสนุน P ชุด -Ep จะประกอบด้วย (1) ข้อความเกี่ยวกับกรณีที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งคล้ายกับกรณีที่กำลังเผชิญอยู่ ซึ่งก็คือข้อความ P และ (2) ข้อความสากลของข้อความใน(1) ซึ่งอยู่ในรูปของความน่าจะเป็น

ความสัมพันธ์ระหว่าง P และชุด -Ep เป็นความสัมพันธ์แบบอุปนัยชนิดหนึ่งที่เราเรียกว่า “congruent set” ลูวิสได้ให้ความหมายของอุปนัยชนิดนี้ไว้ดังนี้ :

เซตของข้อความ หรือเซตของข้อเท็จจริงที่ถูกกำหนดให้ยืนยัน จะเรียกว่าเป็น congruent set เมื่อและต่อเมื่อ ข้อความหรือข้อเท็จจริงในเซตมีความสัมพันธ์กันดังนี้ กล่าวคือ ความน่าจะเป็นของข้อความหรือข้อเท็จจริงอันหนึ่งจะเพิ่มขึ้น ถ้าข้อความหรือข้อเท็จจริงอื่นที่เหลือในเซตเป็นข้ออ้าง² (Lewis 1971 : 338)

ในกรณีที่ P เป็นข้อความประเภทที่สอง การอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความ P จะอาศัยข้อความประเภทที่สอง สมมุติว่า ในความจำของข้าพเจ้าขณะนี้ซึ่งก็คือประสบการณ์ในอดีตนั่นเอง (ชุด -Ep) มีข้อความดังนี้ คือ “เมื่อให้ว่า Sp_1 ถ้า Ap_1 แล้วก็ Bp_1 ”, “เมื่อให้ว่า Sp_2 ถ้า Ap_2 แล้วก็ Bp_2 ”,....., “เมื่อให้ว่า Sp_n ถ้า Ap_n แล้วก็ Bp_n ” และข้อความสากลว่า “ความน่าจะเป็นของ ‘เมื่อให้ว่า Sp ถ้า Ap แล้วก็ Bp ’ เท่ากับ a/b ”³ ข้าพเจ้าก็มีเหตุผลสนับสนุนที่จะเชื่อข้อความ “เมื่อให้ว่า Sp_{n+1} ถ้า Ap_{n+1} แล้วก็ Bp_{n+1} ” (P) ในระดับความเชื่อเท่ากับ a/b และต่อมาภายหลัง หากข้าพเจ้าทดสอบข้อความที่ $n + 1$ โดยกระทำ A แล้ว B เกิดขึ้นจริง ความเชื่อในข้อความที่ $n + 2$ จะมีระดับสูงขึ้น แต่ถ้า B ไม่เกิดขึ้นแล้ว ก็จะทำให้ระดับความเชื่อในข้อความที่ $n + 2$ ลดลง

การอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความประเภทที่สามก็เช่นเดียวกัน แต่แตกต่างกันตรงที่การอ้าง



เหตุผลสนับสนุนข้อความประเภทนี้ต้องการข้อความประเภทที่สามด้วย เราเชื่อได้อย่างมีเหตุผลสนับสนุนว่า สิ่งที่เราเห็นขณะนี้คือกระดาษแผ่นหนึ่งเนื่องจากประสบการณ์ในอดีต เราเคยเห็นสิ่งที่มีลักษณะคล้ายกับสิ่งที่เราเห็นขณะนี้ และเราได้ลองทดสอบมาแล้ว ซึ่งในการทดสอบข้อความประเภทที่สามนี้อาศัยข้อความประเภทที่สอง เช่น เราอาศัยข้อความว่า “ถ้าฉันดูเหมือนจะฉีกสิ่งนี้ด้วยตัวของฉันเองแล้ว สิ่งนี้ดูเหมือนจะฉีกขาด” เพื่อทดสอบข้อความว่า “นี่คือกระดาษแผ่นหนึ่ง”

สมมุติว่า จากประสบการณ์ในอดีตของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้เห็นสิ่งที่คล้ายกับสิ่งที่กำลังปรากฏอยู่นี้มาแล้ว จำนวน b ครั้ง นอกจากนี้ในอดีตข้าพเจ้าก็ได้ลองทดสอบทุกครั้งที่พบ ซึ่งก็ได้ผลตามมาที่ ทำให้สามารถสรุปได้ว่าสิ่งที่พบนั้นคือกระดาษ เป็นจำนวน a ครั้ง ด้วยวิธีนี้เองที่ทำให้ข้าพเจ้ามีเหตุผลสนับสนุนที่จะเชื่อมากกว่า a/b ว่าสิ่งที่ข้าพเจ้าเห็นอยู่ขณะนี้ (ครั้งที่ $b + 1$) คือ กระดาษแผ่นหนึ่ง

จากที่กล่าวมา ดูเหมือนว่าข้อความประเภทที่สามจะถูกสนับสนุนโดยอาศัยข้อความประเภทที่สาม ข้อความประเภทที่สอง และข้อความสากล และข้อความประเภทที่สองจะถูกสนับสนุนโดยอาศัยข้อความประเภทที่สองและข้อความสากล ซึ่งข้อความสากลนี้ก็ได้อาศัยข้อความที่พูดถึงความน่าจะเป็น ปัญหาก็คือ ข้อความที่พูดถึงความน่าจะเป็นนี้เป็นข้อความประเภทใด ลูวิสได้กล่าวไว้ว่า :

แต่ถ้าความน่าเชื่อถือที่มีต่อ “P” ตั้งอยู่บนความน่าเชื่อถือที่มีต่อ “Q” และความน่าเชื่อถือที่มีต่อ “Q” ตั้งอยู่บนความน่าเชื่อถือที่มีต่อ “R” เช่นนี้เรื่อยไป และถ้าในการถอยกลับเช่นนี้ เราไม่อาจบรรลุถึงจุดสุดท้ายซึ่งมีความแน่นอนแล้วละก็ ความน่าเชื่อถือที่มีต่อข้อความที่พูดถึงจะสามารถนำมาประเมินหรือจะมีความแท้จริงได้อย่างไร.....⁴

(Lewis 1971 : 333)

ถ้าอะไรก็ตามมีความน่าจะเป็นได้แล้วละก็ ต้องมีบางสิ่งที่น่านอน ข้อมูลที่สนับสนุนความน่าจะเป็นที่แท้จริงในตัวเองต้องเป็นสิ่งที่แน่นอน⁵

(Lewis 1971 : 186)

และการปราศจากซึ่งความแน่นอนทางผัสสะ จะทำให้ไม่สามารถมีทั้งความรู้ที่เกี่ยวกับการรับรู้และความรู้เชิงประสบการณ์ใด ๆ ได้⁶

(Lewis 1971 : 188)

ความแน่นอนทางผัสสะของเราสามารถแสดงออกได้ในรูปของการใช้ภาษาแบบ *expressive language* เท่านั้น ซึ่งสิ่งที่ปรากฏในภาษานี้ก็คือเนื้อหาของประสบการณ์ และสิ่งที่ได้รับการยืนยันในรูปของภาษานี้ก็คือเนื้อหาของประสบการณ์ที่ได้รับนั่นเอง⁷

(Lewis 1971 : 186)

ลูวิสไม่ได้บอกว่า ข้อความสากลซึ่งได้แก่ข้อความที่พูดถึงความน่าจะเป็นเป็นข้อความประเภทใด สิ่งที่เราต้องการในขณะนี้ก็คือ ข้อความประเภทใดเป็นข้อความพื้นฐานในทฤษฎีของลูวิส จากข้อความที่ปรากฏในหนังสือของลูวิสที่ได้ยกมานี้ ทำให้พอจะสรุปได้ว่า ในการถามถึงเหตุผล ซึ่งเราอาจถามต่อไปได้เรื่อย ๆ นั้น มีข้อความสุดท้ายที่ไม่ต้องถามถึงเหตุผลสนับสนุนอีกต่อไป ข้อความนี้มีสถานะทางญาณวิทยาคือความแน่นอน โดยความแน่นอนของข้อความพื้นฐานนี้สามารถแทนความแน่นอน

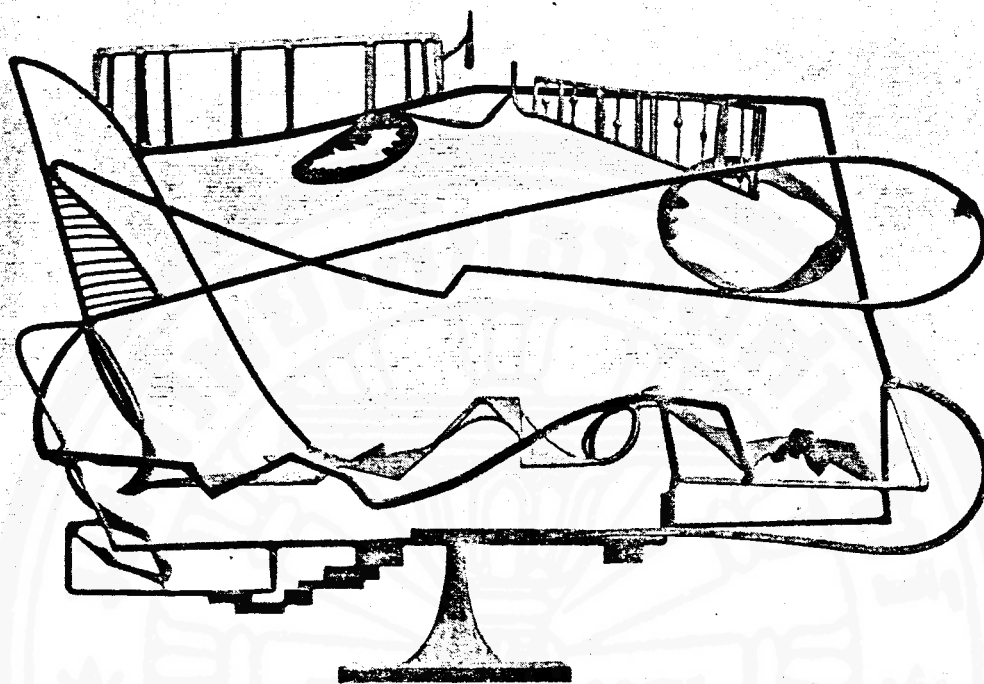
ทางประสาทสัมผัสได้ และข้อความพื้นฐานนี้อยู่ในรูปของการใช้ภาษาแบบ *expressive language*

เรามีข้อความอยู่สามประเภท แม้ว่าข้อความประเภทที่หนึ่งจะใช้ภาษาแบบ *expressive language* ก็ตาม แต่ลูวิสก็ไม่นับว่าเป็นความรู้ และข้อความประเภทนี้ก็ไม่อยู่ในชุด -Ep ใด ๆ ด้วย จึงตัดข้อความประเภทนี้ออกไปได้ ส่วนข้อความประเภทที่สามอยู่ในรูปของ *objective language* ก็ทำให้ตัดออกไปได้อีกเช่นกัน ดังนั้นข้อความพื้นฐานตามทฤษฎีของลูวิสจึงน่าจะได้แก่ข้อความประเภทที่สอง

ถ้าข้อความประเภทที่สองเป็นข้อความพื้นฐานตามทฤษฎีของลูวิสก็ต้องมีข้อความประเภทที่สองที่ไม่ถูกสนับสนุนโดยข้อความใด ๆ (ข้อความประเภทที่สองและข้อความสากล) ถ้าหากเราถอยกลับไปถึงตอนเราเป็นเด็กเราก็อาจจะพบข้อความประเภทที่สองข้อความแรกที่เรารับเข้ามาในระบบความเชื่อ แต่อะไรคือเหตุผลที่ใช้สนับสนุนข้อความนี้ เราอาจรับข้อความนี้เข้ามาเฉย ๆ โดยไม่มีเหตุผลสนับสนุนอะไร ถ้าระบบการอ้างเหตุผลสนับสนุนของเรามีข้อความพื้นฐานที่เราได้รับเข้ามาเฉย ๆ ระบบการอ้างเหตุผลสนับสนุนของเราทั้งระบบก็ไม่น่าจะมีค่าควรเชื่อถือแต่อย่างใด

ยิ่งกว่านั้น ความแตกต่างระหว่างข้อความประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สองก็ยังไม่ชัดเจนอีกด้วย เช่นเดียวกับข้อความประเภทที่หนึ่ง ข้อความประเภทที่สองก็เป็นข้อความที่ประกอบด้วยคำเช่นว่า “ดูเหมือน” “มองดูเหมือน” การที่มีคำประเภทนี้ปรากฏอยู่ก็ทำให้ข้อความประเภทนี้ไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริงอะไร การแสดงว่าข้อความประเภทนี้จริงก็โดยลองกระทำ A แล้ว B เกิดขึ้น ในกรณีที่เราฝันว่าเรากระทำ A ข้อความ A ก็ยังจริงอยู่ หรือกรณีที่การเกิด B เป็นภาพลวงตา ข้อความ B ก็ยังคงจริงเช่นกัน

จากบทความของลูวิสชื่อ “The Given Element in Empirical Knowledge” และที่รู้จักกันทั่วไป



ในนามของ “Lewis - Reichenbach Debate” ลูอิสบอกว่า ถ้าการอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความ P ต้องอาศัยข้อความ Q และการอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความ Q ต้องอาศัยข้อความ R เป็นเช่นนี้เรื่อยไป โดย P, Q, R,.....มีค่าเป็นความน่าจะเป็นแล้วละก็ ค่าความน่าจะเป็นของ P จะมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และนี่เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะฉะนั้นต้องมีข้อความพื้นฐานที่มีสถานะแน่นอน (Legum 1980 : 419 - 425) ข้อสรุปของลูอิสเช่นนี้เป็นสิ่งที่มากเกินไป ลูอิสเพียงแค่แสดงว่า ถ้าหากมีการถอยกลับแบบไม่มีที่สิ้นสุด (infinite regress) แล้วละก็ ค่าความน่าจะเป็นของ P จะมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ และความน่าจะเป็นของ P มีค่าเข้าใกล้ศูนย์เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ดังนั้น ข้อสรุปของลูอิสก็คือจะเป็นว่าการอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความใด ๆ ต้องการข้อความจำนวนจำกัด ไม่ใช่สรุปว่ามีข้อความพื้นฐาน

ทฤษฎีมูลฐานนิยมของ อาร์เธอร์.อี.ชิซล์ม

ใน *Theory of Knowledge* (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2) ชิซล์มแบ่งประพจน์ (proposition) ออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยตรง (directly evident) และประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยอ้อม (indirectly evident) ประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยอ้อมเป็นประพจน์เกี่ยวกับ (1) วัตถุภายนอก (2) สมมติฐานเชิงอุปนัย และ (3) สิ่งที่ใครคนหนึ่งคิดว่าเขารับรู้ (perceive) และสิ่งที่ใครคนหนึ่งคิดว่าเขาทำได้

ประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยอ้อมแบบ (1) จะถูกสนับสนุนโดยประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยตรง ตัวอย่างเช่น “ฉันถือเอาว่าบางสิ่งที่เป็นแมวอยู่บนหลังคา” (I take something to be a cat on the roof) เป็นเหตุผลสนับสนุน “มีแมวตัวหนึ่งอยู่บนหลังคา” หรือ “ฉันได้รับปรากฏการณ์



เขียว” (I am appeared greenly to) เป็นเหตุผลสนับสนุน “บางส่วนของสิ่งนั้นมีสีเขียว” และความสัมพันธ์ระหว่างประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยตรง และประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยอ้อมนี้ไม่ใช่ทั้งนิรนัยและอุปนัย

ประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยอ้อมแบบ (2) เป็นประพจน์ที่อาศัยประพจน์แบบเดียวกันเป็นเหตุผลสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น “มีเมฆอยู่บนหลังคาเกือบทุกวัน” เป็นข้อความที่ได้รับการสนับสนุนโดยข้อความ “มีเมฆอยู่บนหลังคาววันนี้ มีเมฆอยู่บนหลังคาเมื่อวานนี้ มีเมฆอยู่บนหลังคาเมื่อวานขึ้น มีเมฆอยู่บนหลังคาก่อนเมื่อวานขึ้น” ส่วนประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยอ้อมแบบ (3) เช่น “ชายคนนั้นเชื่อว่าเขารับรู้บางสิ่งที่เป็นสีเหลือง” ประพจน์ประเภทนี้มีการอ้างเหตุผลสนับสนุนด้วยธรรมชาติของตนเอง

ประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยตรงบางประพจน์เป็นประพจน์ที่มีลักษณะแสดงตัวเอง (self-presenting proposition) บางประพจน์ก็ไม่ใช่เป็นวิธีที่ได้นิยามประพจน์ที่มีลักษณะแสดงตัวเองไว้ดังนี้ :

D2.1 h มีลักษณะแสดงตัวเองสำหรับ S ที่
 $t =$ นิยาม h เกิดขึ้นที่ t และจำเป็น
 ว่าเมื่อ h เกิดขึ้นที่ t แล้ว h มีความ

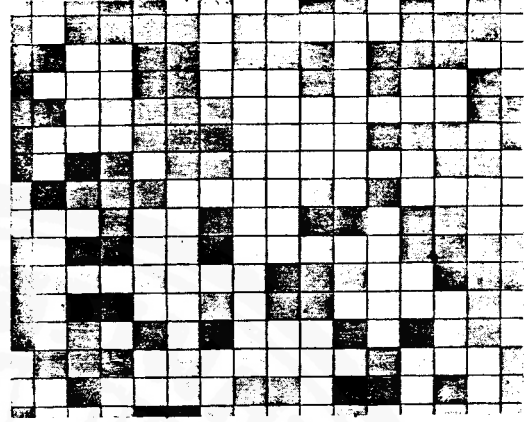
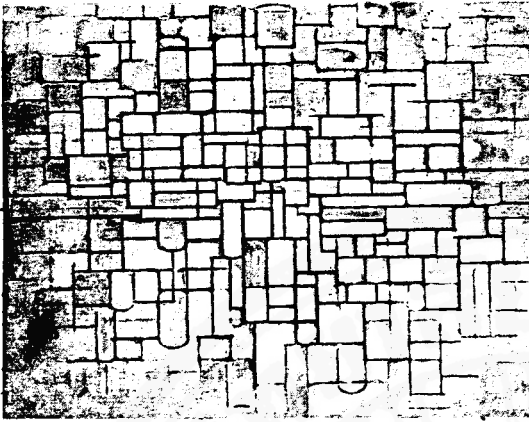
ประจักษ์แจ้งสำหรับ S ที่ t^8
 (Chisholm 1977 : 22)

และความสัมพันธ์ระหว่างประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยตรงและมีลักษณะแสดงตัวเองกับประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยตรงแต่ไม่มีลักษณะแสดงตัวเองเป็นตามนิยามดังนี้ :

D2.2 h มีความประจักษ์แจ้งโดยตรง
 สำหรับ S = นิยาม h ไม่ใช่ข้อความซึ่ง
 จำเป็นต้องจริง และมี e ซึ่งมีลักษณะ
 ดังนี้ (1) e มีลักษณะแสดงตัวเอง
 สำหรับ S และ (2) จำเป็นว่าใครก็ตาม
 ซึ่งยอมรับ e ต้องยอมรับ h ด้วย⁹
 (Chisholm 1977 : 24)

เป็นเรื่องไม่แน่ชัดว่า “จำเป็น” ใน D2.2 นี้
 วิธีที่หมายคามว่าอะไร วิธีที่เพียงแต่แสดงตัว-
 อย่างไว้บ้าง เช่น เราอาจจะลดทอน “มีบางคนกำลัง
 คิด” จาก “ฉันกำลังคิด” และ “ขณะนี้ฉันไม่ดู
 เหมือนว่าเห็นสุนัข” จาก “ฉันกำลังพิจารณาประ-
 พจน์ว่าฉันดูเหมือนว่าเห็นสุนัขและฉันไม่ดูเหมือนว่า
 เห็นสุนัข”¹⁰ (Chisholm 1977 : 23 - 24)

แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เป็นประพจน์พื้นฐาน
 ในทฤษฎีของวิธีที่ได้นิยามคือประพจน์ที่มีลักษณะแสดงตัว
 เองซึ่งได้แก่ (1) ประพจน์เกี่ยวกับการเชื่อหรือการคิด
 เช่น “ฉันดูเหมือนปวดศีรษะ” “ฉันคิด(เชื่อ)ว่าฉัน



ปวดศีรษะ” “ฉันถือเอาว่าบางสิ่งที่เป็นแนวอยู่บน
หลังคา” และ(2)ประพจน์เกี่ยวกับการปรากฏ
เช่น “ฉันได้รับปรากฏการณ์แดง” (I am appeared
redly to.) “ฉันได้รับปรากฏการณ์ดัง” (I am
appeared loudly to.)

จากที่กล่าวมาดูเหมือนว่าทฤษฎีของชัชล์มจะ
อยู่ในกลุ่มที่เรียกกันว่า “Cartesian” ซึ่งเป็นกลุ่มที่
เชื่อว่าระบบความรู้ของคนเราเริ่มต้นที่ “ฉัน” ถ้า
หากทฤษฎีของชัชล์มเริ่มต้นที่ “ฉัน” ก็จะไม่มีความ
แตกต่างกันในระหว่างประพจน์ที่มีความประจักษ์
แจ้งโดยอ้อมทั้ง 3 แบบ เนื่องจากประพจน์ที่มีความ
ประจักษ์แจ้งโดยอ้อมทั้ง 3 แบบ จะพูดถึงสิ่งที่อยู่
ภายนอก “ฉัน” ทั้งหมด แต่ถ้าทฤษฎีของชัชล์มไม่ได้
เริ่มต้นที่ “ฉัน” ก็จะทำให้ไม่มีความแตกต่างระหว่าง
ประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยอ้อมแบบ(3)และ
ประพจน์ที่มีความประจักษ์แจ้งโดยตรงแบบ(1)

ในนิยามของ “มีลักษณะแสดงตัวเอง” (D 2.1)
นั้นมียกคำหนึ่งที่ค่อนข้างน่าสนใจ คำนี้คือ “มีความ
ประจักษ์แจ้ง” ชัชล์มได้นิยามคำนี้ไว้ดังนี้ :

D1.5 h มีความประจักษ์แจ้งสำหรับ S =
นิยาม (1)สำหรับ S แล้ว h อยู่เหนือ
ความสงสัย และ(2)สำหรับทุก i ถ้า
การยอมรับ i เป็นสิ่งที่มิใช่เหตุผล
สำหรับ S มากกว่าการยอมรับ h แล้วละก็

i มีความแน่นอน สำหรับ S

D1.4 h มีความแน่นอนสำหรับ S = นิยาม
สำหรับ S แล้ว h อยู่เหนือความสงสัย
และไม่มี i ซึ่งในการยอมรับ i เป็นสิ่ง
ที่มีเหตุผลสำหรับ S มากกว่าการยอมรับ
 h

D1.1 สำหรับ S แล้ว h อยู่เหนือความสงสัย
= นิยาม การยอมรับ h สำหรับ
 S เป็นสิ่งที่มิใช่เหตุผล มากกว่าการ
เป็นกลางกับ h ” (Chisholm 1977 :
12, 10, 7)

จาก D 1.5 ดูเหมือนว่ามีประพจน์อื่นที่
มีความเป็นพื้นฐานมากกว่าประพจน์ที่มีลักษณะ
แสดงตัวเอง แต่ไม่ว่าประพจน์ใดจะเป็นประพจน์พื้น
ฐาน ประพจน์เหล่านี้ก็ถูกนิยามในที่สุดด้วยข้อความ
ว่า “มิใช่เหตุผลมากกว่า” ซึ่งทำให้เราอาจสรุปได้ว่า
ข้อสมมติฐานเบื้องต้นในทฤษฎีของชัชล์มก็คือ
มนุษย์เป็นสัตว์ที่มีความเป็นเหตุผล (rational being)
เป็นธรรมชาติของมนุษย์เองที่จะมีเหตุผลที่ดี แต่
ชัชล์มไม่ได้ไปไกลกว่าจุดตั้งต้นเลย เขาต้องการแสวง
หาเหตุผลที่ดีโดยมีจุดตั้งต้นว่าคนมีเหตุผลที่ดี

อนุมูลฐานนิยม

จากลักษณะทั่วไปของอนุมูลฐานนิยมตาม (ท2) ทำให้การอ้างเหตุผลสนับสนุนแบบอนุมูลฐานนิยม อาจมีทางเป็นไปได้อยู่ 3 ลักษณะด้วยกันคือ

- 1). สำหรับทุกข้อความ P ไม่มีกรณีซึ่ง P เป็นข้อความพื้นฐาน และไม่มีข้อความพื้นฐานใด ๆ ในการอ้างเหตุผลสนับสนุน P
- 2). มีบางข้อความ P เป็นข้อความพื้นฐานและมีบางข้อความ P ไม่เป็นข้อความพื้นฐาน และสำหรับทุกข้อความ P ที่ไม่เป็นข้อความพื้นฐาน การอ้างเหตุผลสนับสนุนจะไม่มีข้อความพื้นฐานปรากฏอยู่
- 3). มีบางข้อความ P เป็นข้อความพื้นฐานและมีบางข้อความ P ไม่เป็นข้อความพื้นฐาน และสำหรับข้อความ P ที่ไม่เป็นข้อความพื้นฐาน มีบางข้อความที่ในการอ้างเหตุผลสนับสนุนไม่มีข้อความพื้นฐานปรากฏอยู่

นอกจากนี้ ในการอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความ P ที่ไม่ใช่ข้อความพื้นฐานอาจจะมี การอ้างเหตุผลได้ 2 แบบคือ การถอยกลับแบบไม่มีที่สิ้นสุด (infinite regress) และทฤษฎีความสอดคล้อง (coherence theory)

อนุมูลฐานนิยมแบบการถอยกลับแบบไม่มีที่สิ้นสุด เป็นทฤษฎีที่ต้องอาศัยข้อความสำหรับสนับสนุนนับจำนวนไม่จำกัด อนุมูลฐานนิยมแบบนี้ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปนัก ทั้งนี้เนื่องจากการถอยกลับแบบไม่มีที่สิ้นสุดเป็นการอ้างเหตุผลสนับสนุนที่ไปกันไม่ได้กับหลักที่ว่า ข้อความ Q จะเป็นเหตุผลสนับสนุนอีกข้อความหนึ่งได้ต่อเมื่อข้อความ Q เป็นข้อความที่มีเหตุผลสนับสนุน (Sosa 1980 : 548) บี.แอน (B. Aune) บอกว่า การอ้างเหตุผลสนับสนุนโดยถอยกลับไปสู่ข้อความในจำนวนที่ต้องการ ไม่ทำ

ให้การอ้างเหตุผลสนับสนุนไม่ได้ เฉพาะการใช้เหตุผลไม่ถูกต้องเท่านั้นที่ทำให้การอ้างเหตุผลสนับสนุนนั้นไม่ได้ (Cornman 1978 : 236) แต่การถอยกลับไปสู่ข้อความในจำนวนที่ต้องการนั้นต้องถอยกลับไปถึงเท่าไร เมื่อไรการถอยกลับจึงจะพอเพียง การที่เราหยุด ณ ข้อความใดข้อความหนึ่ง จะทำให้ข้อความนั้นไม่มีการอ้างเหตุผลสนับสนุน

ทฤษฎีอนุมูลฐานอีกแบบหนึ่งก็คือ ทฤษฎีความสอดคล้อง ไควน์ (W.V.O. Quine) ได้เสนอทฤษฎีความสอดคล้องไว้ใน “Two Dogmas of Empiricism” ว่าความเชื่อของคนเราเป็นระบบของข้อความ แต่ละคนจะมีระบบความเชื่อของตนเองหนึ่งระบบ รอบ ๆ ของความเชื่อจะเป็นประสบการณ์ในแต่ละระบบ ทุกข้อความจะเชื่อมโยงถึงกันและกันหมด ความขัดแย้งที่มีต่อประสบการณ์ซึ่งจะเกิดขึ้นที่บริเวณชายขอบของระบบจะกระทบกระเทือนกับข้อความอื่น ๆ ภายในระบบด้วย ข้อความที่อยู่ใกล้ชายขอบของระบบมากที่สุดเป็นข้อความเกี่ยวกับประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส ส่วนข้อความที่อยู่ห่างไกลจากชายขอบของระบบมากที่สุดได้แก่ข้อความเกี่ยวกับกฎของตรรกศาสตร์ ทฤษฎีฟิสิกส์ และภววิทยา (ontology) ข้อความยังอยู่ใกล้ชายขอบของระบบมากที่สุดเท่าใดก็ยิ่งเปลี่ยนแปลงง่ายขึ้นเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าข้อความนั้นจะเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนยาก เราจะไม่เปลี่ยนก็ได้ เช่น เราเชื่อว่า “กาทุกตัวสีดำ” แต่ต่อมาเราพบกาสีชมพู เราจะไม่เปลี่ยนความเชื่อที่เรามีอยู่เดิมได้ โดยบอกว่า “นั่นไม่ใช่กา”

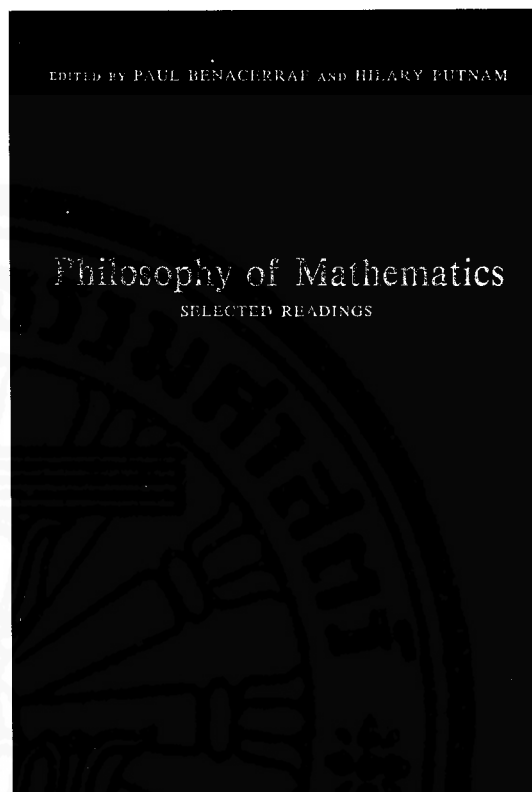
ทฤษฎีของไควน์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ตัวอย่างเช่น การทดลองซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในสาขาจิตศาสตร์ควอนตัมคือ การทดลอง 2 - ช่อง (2 - slit experiment) ผลของการทดลองนี้ขัดแย้งกับกฎข้อหนึ่งของตรรกศาสตร์คือ
$$[P \wedge (Q \vee R)] \leftrightarrow [(P \wedge Q) \vee (P \wedge R)]$$
 ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือ เราจะยังคงเชื่อหรือเปลี่ยนความเชื่อในกฎข้อนี้ดี บางคนที่ยังคง

อยากจะเชื่อกฎข้อนี้จะอธิบายว่า ที่ผลการทดลองเป็นเช่นนี้เนื่องจากอนุภาคสามารถผ่านได้ทั้งสองช่องพร้อม ๆ กัน หรืออนุภาคชอบช่องใดช่องหนึ่ง หรือ อนุภาคที่ผ่านช่องที่หนึ่งรู้ว่าช่องที่สองเปิดและอนุภาคจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปถ้าเราปิดช่องที่สอง (Putnam 1979 : 180 - 181)

นอกจากนี้การวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ของ ที.คุห์น (T. Kuhn) ใน *The Structure of Scientific Revolution* ก็ยังยืนยันทฤษฎีของไควน์ด้วย คุห์นบอกว่า การเปลี่ยนแปลงทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์ เช่น ทอเลมี-คอปเปอร์นิคัส หรือนิวตัน-ไอนสไตน์ ไม่ใช่การเพิ่มพูนความรู้ให้ขยายมากยิ่งขึ้น แต่เป็นการเปลี่ยนกรอบของความเชื่อ การเข้าใจประสบการณ์ของเราทั้งหมดขึ้นอยู่กับกรอบความเชื่อของเรา

ทฤษฎีของไควน์แตกต่างจากทฤษฎีของลูวิส และชิชล์มในสาระสำคัญคือ ทั้งลูวิสและชิชล์มพยายามแสวงหาทฤษฎีที่ควรจะเป็น แต่ไควน์เสนอทฤษฎีที่เกิดขึ้นจริง ๆ ยิ่งกว่านั้น ในความคิดเห็นของไควน์ยังเชื่อว่าไม่มีทฤษฎีที่ควรจะเป็น มีแต่ทฤษฎีที่เป็นจริงเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีความสอดคล้องของไควน์ก็ไม่ใช่ทฤษฎีแบบวิมตินิยม (scepticism) ทั้งนี้เนื่องจาก ในทฤษฎีของไควน์แล้ว การที่คนเราจะเชื่อข้อความอะไรนั้น ข้อความนั้นจะต้องสอดคล้องกับความเชื่ออื่น ๆ ที่อยู่ในระบบของเราด้วย

ปัญหาที่ยังคงเหลืออยู่ก็คือ การอ้างเหตุผลแบบมูลฐานนิยมควรจะเป็นแบบ 1) หรือ 2) หรือ 3) สำหรับทฤษฎีของไควน์ เป็นเรื่องไม่แน่ชัดว่าไควน์ได้รวมข้อความเช่น “ฉันได้รับปรากฏการณ์เขียว” ไว้ในทฤษฎีของเขาด้วยหรือไม่ ชิชล์มเสนอข้อความประเภทนี้เข้ามาเพื่อป้องกันประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส ไม่ได้ไปถึงวัตถุภายนอกใด ๆ ข้อความอย่างเช่น “ฉันเห็นสีเขียว” อาจหมายความว่า (1) มีวัตถุภายนอกให้เห็น หรือ(2) ข้อความ



ประเภทนี้เพียงแต่แสดงสิ่งที่เรารู้สึกเท่านั้น ซึ่งมีความหมายอย่างเดียวกับ “ฉันได้รับปรากฏการณ์เขียว”

ถ้าความหมายของข้อความนี้เป็นแบบ (1) ข้อความ “ฉันเห็นสีเขียว” จะถูกสนับสนุนโดยข้อความอื่น ๆ ที่อยู่ในระบบของเรา เช่น สมมติว่าเราเห็นสีเขียวบนกาดัวหนึ่ง เราอาจจะไม่เชื่อว่าเราเห็นสีเขียวก็ได้ เพราะในระบบของเรามีข้อความว่า “กาดัวสีดำ” ในทางตรงกันข้าม ถ้าความหมายของข้อความนี้เป็นแบบ(2) ข้อความนี้สามารถถูกสนับสนุนด้วยข้อความนี้เองได้ แม้ว่า “สีเขียว” จะเป็นคำที่เกี่ยวกับการสังเกต (observation term) แต่ “สีเขียว” ในความหมายหลัง ก็ไม่ได้พูดถึงโลกแต่อย่างใด ข้าพเจ้าไม่แน่ใจว่า “ฉันไม่มีอยู่แต่ฉันเห็นสีเขียว” เป็นข้อความที่ขัดแย้งในตัวเองหรือไม่ แต่ข้าพเจ้าแน่ใจว่า ตัวข้าพเจ้าเองอาจเป็นเพียงสิ่งเดียวที่มีความอยู่ในจักรวาลและเห็นสีเขียว

ได้ ปัญหามูลฐานนิยม – อมูลฐานนิยมเป็นปัญหาเกี่ยวกับการอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความที่เกี่ยวกับโลก ด้วยวิธีนี้เราจึงต้องตัดข้อความ เช่น “ฉันเห็นสีเขียว” ในความหมายหลัง หรือ “ฉันได้รับปรากฏการณ์เขียว” ออกไปจากระบบ

ดังนั้น ถึงตอนนี้ทฤษฎีที่เป็นไปได้มากที่สุดก็คือ ทฤษฎีมูลฐานนิยม แบบ 1) ซึ่งบอกว่า สำหรับทุกข้อความ P ไม่มีกรณีที่ P เป็นข้อความพื้นฐาน และไม่มีข้อความพื้นฐานในการอ้างเหตุผลสนับสนุนข้อความ P ★

เบ้งอรรถ

¹ S : I seem to see such a doorknob.

A : I seem to myself to be initiating a certain grasping motion.

B : The feeling of contacting the doorknob follows.

² A set of statements, or a set of supposed facts asserted, will be said to be congruent if and only if they are so related that the antecedent probability of any one of them will be increased if the remainder of the set can be assumed as given premises.

³ ดูวิสัยความหมายของ “ความน่าจะเป็น” เป็นความถี่ (frequency interpretation) เช่น สมมุติว่าฉันกระทำ A จำนวน b ครั้ง และ B เกิดขึ้นจำนวน a ครั้ง ดังนั้นความน่าจะเป็นของ “เมื่อให้ว่า Sp ถ้า Ap แล้วก็ Bp” เท่ากับ a/b

⁴ But if the credibility of “P” rests on the credibility of “Q” and that of “Q” on that of “R” and so on : and if in this regress we nowhere come to the rest with anything which is certain : then how can the credibilities spoken of be assessed at all or be genuine.....

⁵ If anything is to be probable, then something must be certain. The data which eventually support a genuine probability must themselves be certainties.

⁶ And without such sense-certainties, there could be no perceptual knowledge, nor any empirical knowledge at all.

⁷ Our sense certainties can only be formulated by the expressive use of language, in which what is signified is a content of experience and what is asserted is the givenness of this content.

⁸ D2.1 h is self-presenting for S at t = Df h is true at t; and necessarily, if h is true at t, then h is evident for S at t.

⁹ D 2.2 h is directly evident for S = Df h is logically contingent; and there is an e such that (i) e is self-presenting for S and (ii) necessarily, whoever accepts e accepts h.

¹⁰ “I am considering the proposition that I seem to see a dog, and I do not seem to see a dog.”

¹² D 1.5 h is evident for S = Df (i) h is beyond reasonable doubt for S and (ii) for every i, if accepting i is more reasonable for S than accepting h, then i is certain for S.

D 1.4 h is certain for S = Df h is beyond reasonable doubt for S, and there is no i such that accepting i is more reasonable for S than accepting h.

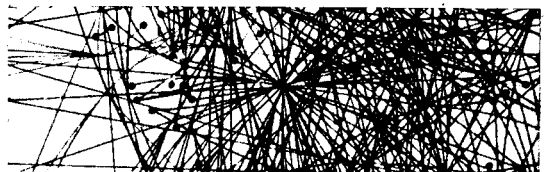
D 1.1 h is beyond reasonable doubt for S = Df Accepting h is more reasonable for S than is withholding h.

บรรณานุกรม

มาร์ค ตามไท. “ความเชื่อกับความเป็นเหตุผล.” *วารสารธรรมศาสตร์* 13 (มีนาคม 2527) : 136 – 144.

Alston, William P. “Has Foundationalism Been Refuted?” *Philosophical Studies* 29 (1976) : 287 – 305.

_____. “Some Remarks on Chisholm’s Epistemology.” *Nous* 14 (November 1980) : 565 – 586.



- Chisholm, Roderick M. *Theory of Knowledge*. 2d ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1977.
- Cornman, James W. "Foundational versus Nonfoundational Theories of Empirical Justification." In *Essay on Knowledge and Justification*, pp. 229 - 252. Edited by George S. Pappas and Marshall Swain. London : Cornell University Press, 1978.
- Gettier, Edmund L. "Is Justified True Belief Knowledge?" In *Knowledge and Belief*, pp. 144 - 146. Edited by A. Phillips Griffiths. London : Oxford University Press, 1973.
- Kuhn, Thomas S. *The Structure of Scientific Revolution*. 2d ed. Chicago : The University of Chicago Press, 1970.
- Legum, Richard A. "Probability and Foundationalism : Another Look At The Lewis-Reichenbach Debate." *Philosophical Studies* 38 (1980) : 419 - 425.
- Lewis, Clarence Irving. *An Analysis of Knowledge and Valuation*. Illinois : Open Court Publishing Co., 1971.
- Pastin, Mark. "C. I. Lewis's Radical Foundationalism." *Nous* 9 (1975) : 407 - 420.
- _____. "Modest Foundationalism and Self-Warrant." In *Essay on Knowledge and Justification*, pp. 279 - 288. Edited by George S. Pappas and Marshall Swain. London : Cornell University Press, 1978.
- Potter, Karl H. "Terminating Judgments or Termination Propositions?" In *The Philosophy of C. I. Lewis*, pp. 631 - 651. Edited by Paul Arthur Schilpp. Illinois : Open Court Publishing Co., 1968.
- Putnam, Hilary. "The Logic of Quantum Mechanics." In *Mathematics Matter and Method*, Vol. 1, pp. 174 - 197. Massachusetts : Cambridge University Press, 1979.
- Quine, W. V. "Two Dogmas of Empiricism." In *Philosophy of Mathematics*, pp. 346 - 365. Edited by Paul Benacerraf and Hilary Putnam. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice - Hall, 1964.
- Quinton, Anthony. "The Foundations of Knowledge." In *British Analytical Philosophy*, pp. 55 - 86. Edited by Bernard Williams and Alan Montefiore. London : Routledge and Kegan Paul, 1967.
- Schlick, Moritz, "The Foundation of Knowledge." In *Logical Positivism*, pp. 209 - 227. Edited by A. J. Ayer. New York : The Free Press, 1959.
- Sosa, Ernest. "The Foundations of Foundationalism." *Nous* 14 (1980) 547 - 564.

